

Sygn. akt VIII U 559/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2021 r. w Gliwicach

sprawy S. R. (R.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania S. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 10 lutego 2020r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 559/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 lutego 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst Dz. U. z 2018r., poz. 1924 ze zm.) odmówił ubezpieczonemu S. R. przyznania prawa do emerytury pomostowej, ponieważ nie spełnił przesłanek określonych w art. 4 powołanej ustawy o emeryturach pomostowych. Organ rentowy podkreślił, że ubezpieczony wprawdzie legitymuje się ponad 25-letnim okresem składkowym

i nieskładkowym i ukończył 60 lat życia, jednak nie wykazał, że przepracował 15 lat w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, bowiem ZUS nie zaliczył mu żadnego okresu takiej pracy.

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony S. R. wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu wskazał, że

w jego ocenie do takiej pracy organ rentowy winien mu zaliczyć okres jego zatrudnienia od 1 września 1974r. do 9 września 1981. i od 13 września 1983. do 31 sierpnia 2003r., na stanowisku pomiarowca – elektromontera instalacji i urządzeń elektrycznych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy podkreślił, że odwołujący nie spełnił też warunków uzyskania prawa do emerytury pomostowej, określonych w art. 4, w zw. z art. 49 ustawy, gdyż nie wykazał pracy

w szczególnych warunkach bądź w szczególnym charakterze, określonej w załączniku do tej ustawy. Równocześnie zaś jego praca wykonywana do 31 grudnia 2008r., w tym również praca w spornych okresach, również nie może zostać zaliczona do takiej pracy

i w konsekwencji nie wykazał on 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przedmiotowej ustawy o emeryturach pomostowych i organ rentowy decyzją z 20 kwietnia 2020r., ponownie odmówił odwołującemu prawa do emerytury pomostowej. Natomiast wykonywana przez niego praca pomiarowca – elektromontera instalacji i urządzeń elektrycznych może być rozpatrywana w kategoriach pracy określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), przy czym stanowisko wskazane przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, nie odpowiada zapisom tego rozporządzenia i pozostaje w niezgodności z zapisami jego dokumentacji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony S. R., urodzony (...), 60 lat ukończył

(...) Dnia 25 listopada 2019r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniosek o przyznanie prawa do emerytury wcześniejszej

z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z 27 listopada 2019r., organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wnioskowanego świadczenia, bowiem nie wykazał on na dzień 31 grudnia 1998r., wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 24 lata, 4 miesiące i 2 dni takich okresów. Ponadto ubezpieczony nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż nie przedłożył stosownego zaświadczenia potwierdzającego wykonywanie takiej pracy.

Ubezpieczony nie odwoływał się od powyższej decyzji, natomiast 9 stycznia 2020r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją z 10 lutego 2020r. odmówił przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia. Uzasadniając wskazał, że odwołujący po dniu

31 grudnia 2008r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jednocześnie organ rentowy ustalił, że ubezpieczony wykazał ponad 25 lat pracy ogółem, a jednocześnie nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych, okresu zatrudnienia od 1 września 1974r. do 9 września 1981. i od 13 września 1983. do

31 sierpnia 2003r., na stanowisku pomiarowca – elektromontera instalacji i urządzeń elektrycznych, ponieważ nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach ani też świadectwa pracy ze stosownym zapisem, w tym zakresie.

Następnie ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Do wniosku tego dołączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 30 grudnia 1996r., wystawione przez (...) S. A. w G.,

w treści którego potwierdzono, że ubezpieczony w okresie od 1 września 1974r. do

31 grudnia 1991r. na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, wykonywał prace przy montażu instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, określone w wykazie A, dział II, poz. 1, pkt 4 zarządzenia

Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r., w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty. Z kolei w okresie od 1 stycznia 1992r. do nadal, ubezpieczony na stanowisku elektromontera które jest równoznaczne ze stanowiskiem elektromontera pomiarów i zabezpieczeń, wykonywał prace przy montażu i pomiarach urządzeń elektroenergetycznych, określone w wykazie A, dział II, poz. 1, pkt 2 wyżej powołanego zarządzenia.

W związku z powyższym organ rentowy, powołując się na art. 4 oraz art. 4 w zw. z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, wydał kolejną decyzję odmowną z 24 kwietnia 2020r. W uzasadnieniu ZUS podkreślił, że odwołujący w dalszym ciągu nie wykazał rozwiązania stosunku pracy, a ponadto nie wykazał wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008r., w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, jak również nie wykazał 15 lat takiej pracy przed 1 stycznia 2009r.

Odwołujący rozwiązał stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą z dniem 19 maja 2020r., na dowód czego przedłożył świadectwo pracy wystawione przez Spółdzielnię Mieszkaniową (...) z 19 maja 2020r.

W oparciu o wyjaśnienia odwołującego, oraz zeznania świadków, Sąd ustalił, że ubezpieczony w trakcie całego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...), a w szczególności w spornych okresach, był pracownikiem grupy pomiarowej zajmującej się wykonywaniem pomiarów zbudowanych bądź wyremontowanych stacji transformatorowych oraz linii niskiego i średniego napięcia, głównie podziemnych, które znajdowały się pod napięciem. Pracownicy tej grupy, w tym również ubezpieczony, zajmowali się też usuwaniem awarii sieci kablowej.

Faktycznie w tym czasie, odwołujący pracował w brygadzie pomiarowej razem z innymi pomiarowcami. Jego praca w tym zakładzie polegała, w głównej mierze, wykonywaniu pomiarów stacji transformatorowych oraz linii niskiego i średniego napięcia, przy czym około 70% z tych linii, były to kablowe linie podziemne. W razie wystąpienia awarii, zajmował się też naprawą linii elektroenergetycznych zarówno nadziemnych, jak i podziemnych, przy czym, podobnie jak w wypadku pomiarów, przeważająca większość tych napraw dotyczyła podziemnych linii kablowych.

Po ustaniu zatrudnienia u tego pracodawcy, odwołujący jak sam zeznał, nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Sąd przeprowadził również dowód z opinii biegłego energetyka na okoliczność ustalenia, czy wykonywane przez S. R. czynności w okresie zatrudnienia w (...) S.A.

w okresie od 1 września 1974r. do 9 września 1981. i od 13 września 1983. do 31 sierpnia 2003r., były pracami wymienionymi w załączniku nr 2 pkt. 17 do ustawy o emeryturach pomostowych, ze szczególnym uwzględnieniem, iż w załączniku jest mowa

o napowietrznych sieciach elektroenergetycznych (czy prace wykonywane przy podziemnych sieciach elektroenergetycznych są tym samym co prace przy sieciach napowietrznych).

W oparciu o opinię biegłego z zakresu energetyki i BHP M. D.

z 15 grudnia 2020r., Sąd ustalił, że pracę ubezpieczonego, w spornych okresach można zaliczyć niewątpliwie do pracy w warunkach szczególnych, określonej w dziale II wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43). Ubezpieczony wykonywał bowiem w tym czasie prace przy pomiarach stacji transformatorowych i przy pomiarach i naprawach sieci elektroenergetycznych, przy czym w większości przy podziemnych liniach kablowych, zaś w znikomym zakresie przy liniach napowietrznych.

Sąd nie zgodził się z biegłym w zakresie, w jakim uznał on, że prace przy liniach kablowych, zlokalizowanych pod ziemią, zasadniczo nie różnią się od prac wykonywanych na liniach napowietrznych, umieszczonych na wysokości kilku metrów. Skoro ustawodawca w załączniku wymienił wyłącznie linie napowietrzne, to musiał znaleźć uzasadnienie dla rozróżnienia pracy elektromonterów (pomiarowców) różnych linii energetycznych. Sąd miał na uwadze, że w przeciwieństwie do linii kablowych, podziemnych, praca na liniach napowietrznych wymaga o wiele większej ostrożności związanego z pracą z przewodami, dla których izolacją jest wyłącznie odległość i znajdujące się pomiędzy nimi powietrze, dodatkowo dochodzi czynnik ryzyka związanego z pracą na wysokości i często ze względu na sposób rozmieszczenia przewodów, w wymuszonej pozycji.

Z tych względów Sąd nie podzielił stanowiska biegłego, że praca odwołującego, w spornych okresach, odpowiada pracy elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem, określonej pod poz. 17, wykazu prac w szczególnym charakterze, stanowiącego załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie świadectwa pracy (k.16), zeznań świadków P. M. i Z. D. (k.32-33) oraz przesłuchania ubezpieczonego (k.33-34), opinii biegłego (k.62-67), a także akt osobowych ubezpieczonego i akt organu rentowego, dołączonych do akt niniejszej sprawy. Przeprowadzonym dowodom Sąd przyznał walor wiarygodności i mocy dowodowej. Jedynie w wypadku opinii biegłego, z przyczyn wyżej opisanych, Sąd jedynie częściowo podzielił konkluzje pisemnej opinii.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego S. R. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018r., poz. 1924 z późn. zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast po myśli art. 3 ust. 1 i 4 ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z art. 3, ust. 7, za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1. Za takich pracowników uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z kolei zgodnie z art. 49 powoływanej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Analiza treści cytowanego przepisu art. 49 prowadzi do wniosku, że regulacja ta znajduje zastosowanie w stosunku do osób, które nie wykonywały pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008r. oraz legitymują się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

W kwestii nabycia emerytury pomostowej na podstawie ww. regulacji wypowiedział się również Sąd Najwyższy w wyroku z 13 marca 2012r. (w sprawie II UK 164/11), gdzie podkreślił, że: „Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009r. Z kolei osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych).”

Powyższe oznacza, że kryterium weryfikacji szczególnego charakteru prac wykonywanych do dnia 31 grudnia 2008r. stanowią przepisy nowej ustawy, tj. ustawy o emeryturach pomostowych, a nie dotychczas obowiązujące, tj. przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Bezpośrednią konsekwencją tego jest obowiązywanie wykazu prac w warunkach szczególnych z ustawy o emeryturach pomostowych z 19 grudnia 2008r.

W mniejszej sprawie przedmiotem sporu pozostawało, czy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, przez co najmniej 15 lat. W wykazie stanowiącym załącznik do ustawy o emeryturach pomostowych brak jest stanowiska elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych.

W ocenie Sądu przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało w sposób nie budzący wątpliwości, iż ubezpieczony nie udowodnił pracy w szczególnych warunkach, czy w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, bowiem wykonywana przez niego w latach 1974 – 2003 praca elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych nie była pracą wymienioną w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych poz. 17 tj. prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji

napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Zgodnie z zeznaniami świadków, a przede wszystkim samego ubezpieczonego, 70% prac przez niego wykonywanych w spornych okresach, wiązała się z obsługą podziemnych linii kablowych, których specyfika odbiega jednak dość znacznie od prac przy liniach napowietrznych.

Jak wskazano praca przy naprawie, czy pomiarach napowietrznych linii jest pracą bardziej niebezpieczną, wymagającą większej sprawności. W ocenie Sądu praca ubezpieczonego we wszystkich spornych okresach, nie odpowiada żadnej z kategorii prac wymienionych w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych. Reasumując, ubezpieczony nie wykazał 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w art. 49, wobec czego brak jest podstaw do przyznania świadczenia. Brak prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych nie był sporny.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

(-) Sędzia Teresa Kalinka